การศึกษาการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

Educational administration and servicing of the academic education after graduation. Faculty of Medicine Siriraj Hospital University.

ทิพยภรณ์ บุญประคอง[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา 2)เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้การบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ตามความคิดเห็นของแพทย์ประจำบ้านจำแนกตาม ระดับชั้นที่ศึกษา และภาควิชาที่เรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นแพทย์ประจำบ้าน จำนวน 528 คน ซึ่งกำลังศึกษาฝึกอบรมอยู่ในหลักสูตร ปีการศึกษา 2555 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยถามเกี่ยวกับระดับชั้นที่ศึกษาของแพทย์ประจำบ้าน และภาควิชาที่เรียน มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 point rating scales)

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการอธิบายความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ได้แก่ t-test และ one way ANOVA โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ ไว้ที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่มีค่ามากที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารหลักสูตรและอาคารสถานที่ในการฝึกอบรม ส่วนการประเมิน การทดสอบและการวัดผลการเรียนการสอนมีค่ามากลำดับสุดท้าย

2. การบริหารงานด้านวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ระดับชั้นที่ศึกษาของแพทย์ประจำบ้านต่างกันและภาควิชาที่เรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษา

Abstract

This research aims. 1) to study the administration and servicing of the academic education after graduation. 2) to compare the recognition of academic and administrative services of the Education after graduation Faculty of Medicine Mahidol University. The opinions of resident by levels of education and department. Sample. Doctor who 528 are home study training course in the

[1] นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม

academic year 2555 in the research tool used was a questionnaire about the general status of the respondents. By asking about. education levels of residents, and classes. There is a five-level scale (5 point rating scales).

Data analysis in this research. Researchers analyzed data using SPSS. The statistics used to describe the difference between variables and dependent variables, including t-test and one way ANOVA were statistically significant at the .05 level. The results showed that

1. The administration and servicing of the academic education after graduation Faculty of Medicine Siriraj Hospital Mahidol University Found that, overall, was good. And consider the find. Services of the highest authorities. Followed by the administration of courses and facilities for training. The assessment. Testing and evaluation of teaching is very final.

2. Academic administration and services of the Department of Education degree. Faculty of Medicine Siriraj Hospital Mahidol University study found that levels of different residents. And the different classes. The reviews for the administration and servicing of the academic study of the degree as a whole did not differ

Keywords: academic administration and services of education.

ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม เป็นเหตุให้รัฐธรรมนูญแห่งราช อาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม มาตรา 80 (3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกแนวทางให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดกรอบหลักในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา โดยเร่งดำเนินการพัฒนากำลังคนอย่างต่อเนื่อง ให้สามารถปรับตัวเท่าทันและแข่งขันในสังคมโลกได้ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) ในด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาคนที่มุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และก้าวสู่โลกของการทำงาน และการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ ในส่วนของการศึกษา

ระดับอุดมศึกษานั้น พบว่า มีการกำหนดกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี โดยเป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) เมื่อสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ.2565 คือ การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษา บนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2550)

เมื่อพิจารณาแนวทางการศึกษาตามลักษณะการเรียนรู้ของบุคคลที่แบ่งออกเป็น 3 แนวทาง ได้แก่ การศึกษาในโรงเรียน (Formal education) เป็นการจัดการศึกษาที่มีระเบียบแบบแผนเป็นมาตรฐานแน่นอน ทั้งในด้านหลักสูตร การประเมินผล ตลอดจนระเบียบวิธีปฏิบัติต่างๆ การศึกษานอกโรงเรียน (Non-formal หรือ Out of school education) ที่มักใช้วิธีดำเนินการที่ไม่แน่นอนตายตัว มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรตามความต้องการ ไม่กำหนดอายุหรือพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนเอาไว้แน่นอน และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal education) ซึ่งไม่มีการจัดระบบที่เป็นแบบแผนแน่นอน เนื่องจากเป็นการศึกษาจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน จะพบว่า การศึกษาในระบบส่วนใหญ่ของประเทศไทยเป็นการศึกษาในโรงเรียน (Formal education) ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกจากจะขึ้นอยู่กับผู้เรียน และผู้สอนแล้ว แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่สนับสนุนด้านการศึกษาก็นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในส่วนของแพทยศาสตรศึกษาโดยเฉพาะในระดับหลังปริญญาหรือการศึกษาต่อเฉพาะทางที่เรียกว่า การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน (Residency) นั้น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับ เนื่องจากมีระบบกลไกในการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภา และมีขอบเขตการดำเนินงานอย่างครบวงจร ทั้งการกำหนดนโยบายและแผนงาน การประสานงาน การติดตามประเมินผล การปรับปรุงพัฒนาการอำนวยความสะดวก และการให้บริการในทุกๆ ด้าน อีกทั้งระบบและกลไก แต่ละระดับมีการกำหนดโครงสร้างผู้รับผิดชอบ ทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย แผนงาน ด้านการบริหารจัดการการศึกษาที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และของชาติ และมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา และมีวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เป็นสถาบันการแพทย์ยอดนิยม มีปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม พัฒนาศักยภาพ ด้านการศึกษาต่อเนื่องและงานบริการวิชาการ สร้างเครือข่ายและพันธมิตรกับสถาบันการแพทย์ ใน - นอกประเทศ สร้างวัฒนธรรมการเน้นผู้ใช้บริการเป็นศูนย์กลาง และพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกับวิสัยทัศน์ที่ว่า “เป็นสถาบันทางการแพทย์ของแผ่นดิน มุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล”

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการด้านแพทยศาสตรศึกษาเฉพาะทางของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล คือ ฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา ซึ่งมีหน้าที่ทั้งด้านวิชาการและการบริการ ได้แก่ การบริหารและสนับสนุนการเรียนการสอน การกำหนดหลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนของแพทย์ประจำบ้าน นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยประสานงานการฝึกอบรมระหว่างสถาบัน ราชวิทยาลัย แพทยสภา และผู้เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่การศึกษาสังกัดภาควิชาต่าง ๆ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวความคิดเห็นต่อการดำเนินงานบริหารงานด้านวิชาการ และด้านบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน อันจะทำให้ความพึงพอใจในการใช้บริการเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นตัวชี้วัดหน่วยงานเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในหน่วยงาน สามารถแข่งขันการบริการกับหน่วยงานภายนอกได้และคงไว้ซึ่งการเป็นสถาบันการศึกษาอันดับหนึ่งของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อเฉพาะทางด้านแพทยศาสตรศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ตามความคิดเห็นของแพทย์ประจำบ้าน จำแนกตามระดับชั้นปีและภาควิชาที่ศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดประชากรจาก แพทย์ประจำบ้านซึ่งกำลังศึกษาฝึกอบรมอยู่ในหลักสูตร ที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แก่ แพทย์ประจำบ้านระดับ 1 (ชั้นปีที่ 1) และระดับ 2 (ชั้นปีที่ 2-3 หรือชั้นปีที่ 2-5) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จาก 15 ภาควิชา จำนวน 796 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แพทย์ประจำบ้านที่กำลังศึกษา/ฝึกอบรมที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในภาคเรียนที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 528 คน ซึ่งเป็นแพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 จำนวน 160 คน ชั้นปีที่ 2-5 จำนวน 368 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแนวทางการดำเนินงานของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานในด้านบริหารวิชาการและด้านบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยแต่ละข้อคำถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท จำนวน 47 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยในแบบสอบถามแต่ละด้านจะมีคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างเสรี จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 4 สรุปคำถามปลายเปิดโดยแบ่งเป็นด้านและแจกแจงความถี่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม ถึงคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้ติดต่อไปยังผู้แพทย์ประจำบ้านระดับ 1 (ชั้นปีที่ 1) และระดับ 2 (ชั้นปีที่ 2-3 หรือชั้นปีที่ 2-5) เพื่อขอความร่วมมือที่จะไปแจกแบบสอบถามไว้ล่วงหน้า

3. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือของมหาวิทยาลัยสยาม พร้อมกับแบบสอบถามจำนวน 528 ชุด ไปให้คณะแพทย์ประจำบ้านตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

4. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจากแพทย์ประจำบ้านระดับ 1 (ชั้นปีที่ 1) และระดับ 2 (ชั้นปีที่ 2-3 หรือชั้นปีที่ 2-5) เจ้าหน้าที่การศึกษาภาควิชา โดยอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ จำนวน 528 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ซึ่งจะนำเสนอในแนวทางตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านวิชาการและด้านการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ตามความคิดเห็นของแพทย์ประจำบ้านนั้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานด้านวิชาการและด้านการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จะวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตาม ระดับชั้นที่ศึกษา และภาควิชา โดยใช้การทดสอบสถิติ t-test และ F-test one-way ANOVA เมื่อพบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe') แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดมาแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

1.การบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1. ด้านวิชาการการจัดการเรียนการสอนของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมและพิจารณารายด้านอยู่ในระดับดี

1.2. ด้านการประเมิน การทดสอบ และการวัดผลการเรียนการสอนของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมและพิจารณารายด้านอยู่ในระดับดี

1.3. ด้านสื่อการเรียนการสอนของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมและพิจารณารายด้านอยู่ในระดับดี

1.4. ด้านการบริการอาคารสถานที่ในการฝึกอบรม ของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมและพิจารณารายด้านอยู่ในระดับดี

1.5. ด้านการบริการหอพักแพทย์ประจำบ้านของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริ

ราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมและพิจารณารายด้านอยู่ในระดับพอใช้

1.6. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมและพิจารณารายด้านอยู่ในระดับดี

2. ผลการเปรียบเทียบกับการรับรู้ การบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

2.1 ผลการเปรียบเทียบกับการรับรู้ การบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ตามความคิดเห็นของแพทย์ประจำบ้านที่ระดับชั้นปีต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบกับการรับรู้ การบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ตามความคิดเห็นของแพทย์ประจำบ้านที่เรียนภาควิชาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การศึกษาการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านวิชาการ ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมิน การทดสอบและการวัดผลการเรียนการสอน ส่วนด้านการบริการ ได้แก่ สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ในการฝึกอบรม หอพักแพทย์ประจำบ้าน การอำนวยความสะดวก โดยศึกษาจาก ระดับชั้นที่ศึกษาของแพทย์ประจำบ้าน ภาควิชาที่เรียน มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานด้านวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งได้แก่ การจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีเนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่จัดให้นักศึกษาแพทย์เรียนมีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เอกสารประกอบการเรียนการสอนเข้าใจง่าย มีการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักศึกษามีกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนและมีเหตุผล มีการเชื่อมโยงความรู้ทางด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน และมีสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ประกอบการสอนช่วยให้แพทย์ประจำบ้านเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีการเปิดโอกาสให้ แพทย์ประจำบ้านแสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในการเรียน และแพทย์ประจำบ้านมีโอกาส เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ความหลากหลายของคนไข้ที่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (อ้างถึงใน สุนันท์ สุขสวัสดิ์, 2552) ซึ่งได้ระบุไว้ในมาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์วรรณ หันหาบุญ (2544) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ข้อมูลรองลงมาคือการให้บริการของเจ้าหน้าที่อาจเป็นเพราะว่าคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ (การลงทะเบียน การจัดกลุ่มปฏิบัติงาน การจัดทำทะเบียน) ข้อมูลมีความถูกต้อง เจ้าหน้าที่ให้บริการมีความเป็นมิตรช่วยเหลือดี คณะฯมีทุนดูงานและทุนนำเสนอผลงานในประเทศและต่างประเทศให้เพียงพอกับความจำเป็น โดยสนับสนุนทั้งค่าลงทะเบียน ค่าเดินทาง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ วิธีการและขั้นตอนในการให้ทุนสะดวก โปร่งใส ตรวจสอบได้ อีกทั้งมีการสนับสนุนการเรียนรู้ทักษะชีวิต และความเอื้ออาทร ซึ่งแพทย์ประจำบ้านสามารถเรียนเป็นกลุ่มนอกเวลาเรียน สามารถขึ้นไปปฏิบัติงานนอกเวลาที่หอผู้ป่วยได้สะดวก ปลอดภัย และมีอุปกรณ์เสริมการศึกษาหาความรู้และนันทนาการ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเตอร์เนต ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนาว์ ขจรศิลป์ (2538) กล่าวว่า การจัดบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองในการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางานทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือขจัดปัญหาต่างๆ ให้แก่นิสิต เพื่อช่วยให้นิสิตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพา ภู่นพคุณดี (2549) ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านห้องสมุดและระบบเวชสารสนเทศ คณะฯมีแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการศึกษาด้วยตนเองได้ตลอด 24 ชั่วโมง

ด้านสวัสดิการต่าง ๆ เช่น การรักษาพยาบาล เมื่อนักศึกษาแพทย์ที่เจ็บป่วยสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ตลอด 24 ชั่วโมง ด้านนันทนาการ คณะฯมีหอกีฬาซึ่งเป็นแหล่งผ่อนคลายความเครียดและสร้างเสริมสุขภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ด้านห้องสมุดและระบบเวชสารสนเทศ คณะฯมีแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการศึกษาด้วยตนเองได้ตลอด 24 ชั่วโมง ด้านหอพัก คณะฯมีศูนย์พักอาศัย และมีรถรับ-ส่ง 24 ชั่วโมง ระหว่างหอพักและคณะแพทย์ศาสตร์ศิริราชพยาบาล เพื่ออำนวยการสะดวก ความปลอดภัยในการเดินทาง และลดเวลาเดินทาง ส่วนหอพักแพทย์ประจำบ้านอยู่ในระดับพอใช้ทั้งนี้อาจเนื่องมากจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีข้อจำกัดในด้านการขยายพื้นที่และจำนวนแพทย์ประจำบ้านที่มีเพิ่มขึ้น ห้องเรียนมีเสียงรบกวนจากการก่อสร้างและรถยนต์ สวัสดิการร้านอาหารที่คณะฯจัดให้ไม่เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนแพทย์ประจำบ้าน เพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้สนามกีฬาประเภทต่างๆ ที่คณะฯจัดให้ก็ยังมีไม่เพียงพอ จึงเป็นจุดอ่อนในด้านอาคารสถานที่สำหรับกิจกรรมกีฬา การสร้างเสริมสุขภาพเป็นนโยบายสำคัญเรื่องหนึ่งของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลสนับสนุน เนื่องจากการสร้างเสริมสุขภาพเป็นการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีอายุยืนยาวอีกทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการซ่อมแซมสุขภาพเป็นอันมาก แต่เนื่องจากปัจจุบันสถานที่ออกกำลังกาย ที่เปิดให้บริการบนชั้น 13 อาคารจอดรถ 2 หอกีฬาศิริราชสัมพันธ์นั้นมีพื้นที่จำกัดและอุปกรณ์สำหรับการออกกำลังกายมีจำนวน ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ อาคารสถานที่เป็นส่วนสำคัญยิ่งของ

สถานศึกษา เนื่องจากเป็นสถานที่เรียน ฝึกปฏิบัติงาน ทำงาน จัดกิจกรรมต่าง ๆ และพักผ่อนหย่อนใจ อาคารสถานที่และบริเวณที่สวยงามสะอาด ร่มรื่นน่าอยู่ ก็จะทำให้นิสิตนักศึกษามีความรู้สึกศรัทธา สบายใจ อารมณ์แจ่มใสเป็นการปลูกฝังเรื่องความมีระเบียบวินัยไปในตัวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ หงส์ทอง (2545) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตแพทย์มีทัศนะว่าสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกิตติพร พินิชการ (2548) ที่ศึกษาเรื่องทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตมีทัศนะว่าสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากสมมติฐาน ผลการเปรียบเทียบการศึกษาการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สำเนาว์ ขจรศิลป์ (2538) ที่กล่าวว่าการจัดบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองในการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางาน 61 ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือขจัดปัญหาต่างๆให้แก่นิสิต เพื่อช่วยให้นิสิตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ

การเปรียบเทียบการศึกษาการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามชั้นปีต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านไม่แตกต่างกันทั้งด้านวิชาการและด้านการบริการ เพราะคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีการบริหารจัดการทางด้านวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แน่นอนและตรงกับหลักสูตรตามที่แพทยสภากำหนด และการบริการ ของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญาได้มีการบริการ ตอบข้อซักถามและช่วยเหลือแพทย์ประจำบ้าน ไม่ได้แยกการให้บริการตามชั้นปี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอมรชัย ตันติเมธ, อ้างใน นางอุบลศรี อ่อนพลี (2546) การบริหารการศึกษาเป็นศิลป์ เพราะการนำเอาความรู้ทางการบริหารการศึกษาไปใช้นั้น ผู้บริหารต้องรู้จักประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ คน วัตถุ สถานที่ สิ่งแวดล้อม บรรยากาศหรือสถานการณ์ซึ่งแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบการศึกษาการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางด้านวิชาการ พบว่า แพทย์ประจำบ้านมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พบว่าแพทย์ประจำบ้านมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างแพทย์ประจำบ้านภาควิชานิติเวชศาสตร์กับแพทย์ประจำบ้านภาควิชาวิสัญญีวิทยา และ ภาควิชานิติเวชศาสตร์และภาควิชาศัลยศาสตร์ และพบว่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างแพทย์ประจำบ้านภาควิชากุมารเวชศาสตร์และภาควิชานิติเวชศาสตร์ ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน และทางด้านการบริการ พบว่าแพทย์ประจำบ้านมีความ

คิดเห็นต่อการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างแพทย์ประจำบ้านภาควิชาจิตเวชศาสตร์กับภาควิชานิติเวชศาสตร์ และแพทย์ประจำบ้านภาควิชาศัลยศาสตร์กับแพทย์ประจำบ้านภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา และพบว่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างแพทย์ประจำบ้านภาควิชากุมารเวชศาสตร์กับภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยาส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน เนื่องจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แน่นอน และตรงกับหลักสูตรตามที่แพทยสภากำหนด ซึ่งจะตรงกับความต้องการของแพทย์ประจำบ้านที่เข้ามาศึกษาตามภาควิชาที่ตนเอง ต้องการหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพาภรณ์ เฉลิมวุฒิ (2551) ที่กล่าวว่าการเข้ารับการฝึกอบรมของแพทย์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษาเพิ่มเติมในแต่ละสาขาวิชาอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ทันกับพัฒนาการต่างๆของโรคที่เกิดขึ้นใหม่อยู่เสมอ และเพื่อรักษาผู้ป่วยให้หายจากความเจ็บป่วย ทุกข์ทรมาน การเลือกสถาบันเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมมีแรงผลักดันจากเหตุผลต่างๆ ได้แก่ ด้านลักษณะของสถาบันที่เข้ารับการฝึกอบรม ด้านบริบทสังคม และด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งจากแรงผลักดันเหล่านี้ทำให้แพทย์ที่ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมนำมาพิจารณาเพื่อเลือกสถาบัน หรือสาขาวิชาตรงตามที่ตนเองต้องการศึกษาอย่างแท้จริง ดังนั้นสถาบันที่จัดฝึกอบรมจึงควรตระหนักในการจัดฝึกอบรมให้มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาตนของแพทย์

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดลโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งได้แก่ การจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีที่สุด รองลงมาคือการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสื่อการเรียนการสอน ดังนั้น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลควรรักษาระดับแหล่านี้ไว้และพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป เพื่อที่จะทำให้การบริหารงานด้านวิชาการและการบริการเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

2. จากการวิจัย พบว่า ส่วนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการและการบริการของฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ควรปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ได้แก่

ด้านวิชาการ อยากให้มีเฉลยข้อสอบหลังการสอบแต่ละครั้ง เพื่อจะได้ทราบแนวการคิด แนวการวินิจฉัย และควรส่งข้อมูลโดยตรงให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มากกว่านี้ เช่น การเรียนการสอนควรส่งตารางหรือการเปลี่ยนแปลงสถานที่การสอน การสอบทาง e-mail ทันที เพื่อลดขั้นตอนการทำงาน

ด้านบริการ ในส่วนของหอพักแพทย์ประจำบ้านอยู่ในระดับพอใช้ ควรจัดหาหอพักให้มีความสะดวกสบายและได้มาตรฐาน มีรถรับ-ส่ง ระหว่างคณะฯ

กับหอพักแพทย์ หอพักแพทย์เข้าพักได้ช้ามาก หอพักอยู่ไกล รอรถรับส่งนาน ควรจะมีเจ้าหน้าที่ประจำหอพักแพทย์ประจำบ้านให้บริการด้วยความเต็มใจ เมื่อร้องเรียนการซ่อมแซมครุภัณฑ์ต่างๆ ภายในหอพักแพทย์ ก็ควรจะมีระยะเวลาในการซ่อมแซมและมีการแจ้งผลลัพธ์ของการดำเนินงาน การส่งข่าวสารให้กับแพทย์ประจำบ้าน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ในด้านอื่น ๆ เช่นด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลกับคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการบริการ ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2550). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

กิตติพร พินิชการ.2548. **ทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จันทร์เพ็ญ หงส์ทอง. (2545). **สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของคณะแพทย์ศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทิพย์วรรณ หันหาบุญ.(2544.79) **สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาศรีนครินทรวิโรฒ.

ยุพา ภู่นพคุณดี.(2549) **ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีตอการให้บริการของสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ ศูนยกลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล**. สารนิพนธ์ปริญญามหาวิทยาศรีนครินทรวิโรฒ.

สุพาภรณ์ เฉลิมวุฒิ.(2551). **แรงจูงใจของแพทย์ประจำบ้านในการเลือกเข้ารับการฝึกอบรมที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล**. วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

สุนันท์ สุขสวัสดิ์.(2552). **สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์**. วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.

สำเนาว์ ขจรศิลป์. (2538). **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การ พัฒนานักศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

อุบลศรี อ่อนพลี.(2550). **การศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ**. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.